

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 10 • Perjantaina 9. toukokuuta 2008

59. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Pääosassa emäntä

Loimaalla sijaitsevassa Suomen maatalousmuseo Sarasassa on avattu uusi näyttely, jonka aiheena on emäntä. Näyttely pureutuu suomalaisten maatilojen naisten työhön ja merkitykseen kuuden erilaisen emäntätyypin vaiheiden kautta. Mukana ovat rautakautinen mahtiemäntä, torpan (tai pientilan) emäntä, raivaajaemäntä, sota-aikojen tuntematon emäntä (evakkoon lähtemään joutunut emäntä), EU-ajan yrittäjäemäntä ja nykyaikojen osa-aikaemäntä.

Näyttelyä on kypsytelty noin vuoden verran. Näyttelyn visuaalinen jälki on arkkitehti Taina Väisäsen käsialaa. Käsikirjoituksen on tehnyt dosentti Kirsti Manninen, joka kertoo, että näyttelyn pääosassa ovat emännät ja että tällä kertaa esineet ovat saaneet jäädä sivuosaan. Silti kaikkien emäntien mukana ovat kulkeneet niin kahvipannut

kuin esiliinatkin.

Esiliinat ovat aina olleet tärkeässä osassa emäntien elämässä. "Essusta" voidaan sanoa, että se on ollut hedelmällisen naisen hedelmällisyyden suojavaate. Varhaisempina aikoina esiliina oli juhlavaate, johon vain vauraimmilla oli varaa. Erilaisia esiliinoja on esillä useampi kymmenen, tuttuja monelle näyttelyssä kävijälle.

Emäntä-näyttely kulkee aina esihistorialliselta ajalta nykyaikaan, aina rautakaudelta 2000-luvulle. Näyttelyä on tehty emäntäasenteella, kertovat niin Kirsti Manninen kuin Saran näyttelypäällikkö Mia Juvakin. Näyttelyä on ollut ilo ja helppo tehdä, vaikka vieläkin useat tarinat saavat rakentajat herkistymään. Etenkin tuntemattoman emännän tarina on liikuttanut henkilökunnan lukuisat kerrat kyyneliin.

Kirsti Manninen haluaa tähdentää, että aikojen kuluessa naiset ovat kantaneet kaiken eivätkä ole halunneet pitää ääntä itsestään. Mutta tekevällä ihmisellä on aina ollut tekemän arvo. Naisten ja lasten työpanokset ovat olleet suuret.

Nainen, emäntä on vastannut kotitalouden koko vuoden ympäri tehtävistä töistä. Hän on hoitanut ruokatalouden, vaatehuollon, lapset ja eläimet, mutta siitä huolimatta hän on ehtinyt auttamaan miestä silloin, kun häntä on miehen apuna tarvittu. Miesten työt ovat olleet enemmänkin riippuvaisia vuodenajoista: maanmuokkaus, kylväminen, sadonkorjuu ym.

Emännän vuosi

Suomen maatalousmuseo Sarka on julistanut koko vuoden 2008 suomalaisen maaseudun naisen vuodeksi. Vuosi huipentuu kansainvälisenä maaseudun naisten päivänä 15.10, jolloin museolla pidetään aiheeseen liittyvä juhlaseminaari. Museo on myös julistanut Maaseudun Sivistysliiton ja Maaseudun Tulevaisuuden kanssa kirjoituskilpailun, johon odotetaan elokuun loppuun mennessä maaseudun naisten arjesta kertovia kirjoituksia.

Sarka-museon kotisivuilla julkaistaan tänä vuonna kuukauden emäntä. Tammi-kuun emännäksi on valittu ja esitellään vuonna 1914 Loimaalla syntynyt Anna-Liisa Lyly. Sodan jälkeen pojattoman tilan vanhim-

pana tyttärenä hän joutui kovan paikan eteen. Hänen olisi ruvettava jatkamaan tilanpitoa tai koko tila olisi mennyt luovutukseen. Hän luopuikin omista opiskelusuunnitelmistaan ja otti tilan haltuunsa. Puolisonsa kanssa hän viljeli tilaa, kunnes pojat sukupolvenvaihdoksen myötä 1970-luvulla jatkoivat vanhempiansa työtä.

Helmikuun emäntä on nälkävuonna 1868 Kauha-

Sivuillamme TÄNÄÄN mm.

Aino Koppi 1923-2008 3
 Uimosen sukuseura 4
 Tampereen kurkijokelaiset..... 4
 Ote Maamiesopiston kirjasta 5
 Rainetsalo muistelee, osa 2 6
 Äitienpäiväjuhlamuistoja 7

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät
 23.5., 6.6., 27.6., 11.7., 1.8., ...

Tuntemattoman emännän tarinassa kuvaillaan määntäläisen Soini Hämäläisen äidin ja koko perheen evakkomatkaa Kirvusta nykyisen rajan tälle puolelle. Kova on ollut tuonkin perheen kohtalo.

Dosentti Kirsti Manninen eläytyi kertomaan eri emäntien kohta-loista.

joella syntynyt Albertiina Saari. Miehensä kanssa maatilaa hoitanut emäntä synnytti tilalle kymmenen lasta, joista

yksi kuoli pienenä ja toinen kaatui jatkosodassa. Siiste-tyttä ja puhtautta korostettiin, ja lapset kasvatettiin kurissa ja "Herran nuhteessa". Albertiina jäi leskeksi vuonna 1927 ja kuoli itse 93-vuotiaana omaan sänkyynsä vuonna 1962.

Saima Huitila (o.s. Paavola) on maaliskuun emäntä. Hän syntyi Taivassalossa vuonna 1889. Saima ja Onni Huitila saivat kaksi poikaa, mutta liitto päättyi eron. Saima hoiti pojat, tilan ja sukulaistytön, joka oli jäänyt puoli-orvoksi. Jätettyään työt pojalleen Saima teki käsitöitä ja opetti monia taitoja lastenlapsilleen. Hän kuoli vuonna 1977.

Huhtikuinen emäntä Taimi Uotila (o.s. Tammela) on syntynyt Kiukaisten Paneliassa vuonna 1904 nuorimaksi 14-lapsiseen perheeseen. Äidin kuoltua Taimi piti taloutta ja avioitui vasta vuonna 1938. Miehen menettäyttyä vaikeaan sairauteen hänelle jäi kolme alle kouluikäistä lasta ja tila. Taimi oli edistyksellinen emäntä, joka muun muassa salaajitti peltonsa ensimmäisten joukossa. Hän luopui tilanpidosta vuonna 1965 ja hoiti lastenlapsiaan, jotka toivat mielekkyyttä eläkepäiviin. Hän kuoli vuonna 1993.

Raija Hjelm

Esiliinoja on kerätty ja saatu satoja museolle lainaksi näyttelyä varten.

Kunnallisneuvos Soini Hämäläinen (vas.) kävi Pertti Hartikan kyydissä tutustumassa Sarka-museon Emäntä-näyttelyyn. Samalla reissulla Hämäläinen pääsi käymään myös Kurkijoki-museossa, jota hänelle esitteli Antti Eklund (oik.) Soini Hämäläinen luovutti Kirvu-teoksia Kurkijoki-Säätiölle.

Muistathan helluntain

Tämä on jo yhdeksäs kerta, kun kirjoitan Kurkijokelaisen pääkirjoitusta äitienpäivän alla. Silti tämä on ensimmäinen kerta, kun äitienpäivänä vietetään myös helluntaita. Muistan erään 1970-luvun toukokuun viikonlopun, jolloin äitienpäivästä oli kulunut jo viikko tai kaksi ja oli helluntai. Oli erittäin lämmintä kuten nytkin. Helluntai oli vielä silloin tärkeä kaksipäiväinen juhla. Siksi tuntuikin oudolta, että vietin koko viikonlopun opiskelupaikkakunnallani. Edessä olivat kevään viimeiset tentit, ja olin jäänyt niihin lukemaan - ”omaan rauhaan”. Vielä noin 35 vuoden jälkeenkin muistan, miten outoa oli viettää juhlapäiviä kaupungissa, vieläpä ”töitä” tehden.

Helluntaipäivää on aina juhlistettu sunnuntaina. Vielä vuonna 1972 maanantaita vietettiin toisena helluntaipäivänä. Työviikon muuttuessa viisipäiväiseksi alettiin viettää lauantaita helluntain valmistuspäivänä, joka oli myös pyhäpäivä. Ilmeisesti työnantajapuoli tuli jälleen kitsaaksi, koska helluntain valmistuspäivä poistettiin kalenterista vuonna 1992. Sen jälkeen helluntain merkitys muualla kuin seurakuntaelämässä (helluntaitahan vietetään Pyhän Hengen vuodattamisen

muistoksi, ja se on kristikunnan kolmanneksi suurin juhla pääsiäisen ja joulun jälkeen) on latistunut. Moni ei edes kyseenä päivänä muista, että on helluntai, saati valmistaudu siihen millään tavalla.

Ehkä helluntain unohtuminen johtuu kaksipäiväisyyden poistumisen lisäksi siitä, ettei ole syntynyt helluntaille tyypillisiä tapoja, joita voisi markkinoida: lahjoja, koristeita, ruokia tai juomia. Miten helposti olemme omaksuneet ulkomaisia tapoja: Valentine's Day eli ystävänpäivä kortteineen ja lahjoineen, halloween (pyhäinpäivän aatto) naamiaisasuineen, kurpitsalyhtyineen ja koristeineen yms. Ja kaikki vain, koska markkinointimiehet ovat keksineet, että täällä on vauraita ihmisiä, joille saa myytyä uusia elämyksiä. Pian pidämme uutta tapaa perinteenämme, emmekä enää muista, kuinka lyhyt aika sen rantautumisesta Suomeen itse asiassa on.

Nyt sinkuilla on jo kiire lähteä heilanmetsästyksen, ettei koko kesä mene piloille. Kaikille äideille ja isoäideille lähtevät kiitokset ja lämpimät onnentoivotukset. Heleätä Helluntaita!

Raija Hjelm

”Siunaa, Herra, äidin työtä, kansan voimaa vaalii he. Rakkaudessa, Herra, myötä ole Suomen äideille.”

Suojaa, Herra, äidin työtä, suojaa kodit Suomenmaan. Voimallasi heikot vyötä, johda valoos ihanaan.”

Alpo Vuolle

Kevään kauneutta

Vuokot valkoiset
avaa nuppujaan,
aikaan kevääseen
puhkee kukkimaan.
Äiti kimpun saa.
Onko kauniimpaa?

Pienin kätös
kimput poimittiin,
kukat maljakkoon
pöytään laitettiin.
Iloks' äitien
kera kiitosten

omat kortit nuo
joka lapsi tuo.

Tämä päivä on
päivä keväinen,
tämä päivä on
päivä äitien.

Lippu liehumaan
salkoon nostetaan,
laulu kaunehin
sitten lauletaan.

Terttu Ketola

Merkkipäiviä

Sakari Karsila täyttää 75 vuotta 10.5. Helsingissä. Entinen koti oli Kurkijoella Tervunhovissa.

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen
mukaan

LOIMAAN KIVI
KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

NIMIPÄIVÄT

- pe 9.5. Timo, Eurooppapäivä
la 10.5. Aino, Aini, Aina, Ainikki
su 11.5. Osmo, Helluntai, Äitienpäivä
ma 12.5. Lotta, J. V. Snellmanin päivä, suomalaisuuden päivä
ti 13.5. Kukka, Floora
ke 14.5. Tuula
to 15.5. Sofia, Sonja, Sohvi
pe 16.5. Ester, Essi, Esteri
la 17.5. Maila, Mailis, Maili, Rebekka
su 18.5. Erkki, Eero, Eerik, Eerikki, Eerika, Kaatuneiden muistopäivä
ma 19.5. Emilia, Emma, Emmi, Milja, Milka, Milla, Amalia
ti 20.5. Lilja, Karoliina, Lilli
ke 21.5. Kosti, Konsta, Konstantin
to 22.5. Hemminki, Hemmo

Hartaus sunnuntaiksi 11.5.
Helluntaipäivä, äitienpäivä

Jumalan hellyys

Tänä vuonna suuret juhlat, helluntai ja äitienpäivä, osuvat samalle päivälle. Helluntaina kristityt muistavat Pyhää Henkeä, jonka Jeesus antoi meille Puolustajaksi ja Eläväksitekijäksi. Äitienpäivänkin sopivat tämän pyhäpäivän evankeliumin välittämät Jeesuksen hellät sanat: "En minä jätä teitä orvoiksi." (Joh. 14:18)

Jeesuksen suhde Jumalaan oli läheinen ja luottavainen, hän kutsui Jumalaa nimellä Abba, "Isukki". Isä on Jeesuksen ystäville tärkeä Jumalan puhuttelunimi, mutta Raamatussa Jumalaa lähestytään myös äidillisin kuvin. Jeesus halusi kätkeä kansansa siipiensä suojaan kuin kanaemo. Jeesus vertasi Jumalan valtakuntaa leipurinaiseen, joka sekoitti taikinaan pienen määrän hapatetta ja koko taikina happani.

Vanhassa testamentissa sana "armo" tulee kohtua tai syyliä merkitsevistä sanasta. Jumalan armo on sitä, että hän sulkee äidinrakkaudessaan syyliänsä ihmisen, joka on yksin, viluinen ja virheitä tehnyt.

Pyhä Henki itse on usein ymmärretty naispuolisena, sillä Henkeä tarkoittava sana on hepreassa kielipiillisesti feminiini. Kolmiyhteinen Jumalamme on sellaisten jaotteluiden kuin sukupuoli ulottumattomissa: hän on luotaamaton mysteeri, joka kuitenkin on raottanut salaisuuden verhoa ihmiselle. Jumala antaa isällisen ja äidillisen hellyytensä koskettaa meitä Sanassa ja pyhissä sakramenteissa, Jeesuksen persoonassa, luomakunnan eheyttävässä syleytyksessä ja ihmisten välisen todellisen kohtaamisen pyhissä välähdyksissä.

Me emme ole orpoja vaan syvästi rakastettuja.

Pauliina Kainulainen

Kirjoittaja on pappi ja ekoteologian tutkija.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- Milloin viimeksi susi on tappanut ihmisen Suomessa?
- Kuka perusti Ikka-nimisen eteläpohjalaisen sanomalehden?
- Mihin pohjaa Pyhän Karitsan ritarikunta?
- Millä nimellä rabies-tauti paremmin tunnetaan?
- Kuka on YK:n pääsihteer?
- Missä saaristokunnassa sijaitsee Gyltön varuskunta?
- Miksi sanotaan esihistoriallista kalliovarustusta?
- Mikä rooli teki Maire Suvannosta tunnetun?
- Mitkä ovat lasin pääraaka-aineet?
- Mikä on Kuolan niemi-maan suurin kaupunki?

Muistettavaa

Turun Karjalaseura ry:n äitienpäivälounas su 11.5. klo 13 Turussa, Itäpellontie 2. Varaukset Raija Seppänen, p. 040-842 4961. Tervetuloa.

Elisenvaaran Martat kok. ma 12.5. klo 16.30 Allilla, Satakunnantie 38 as 4, Loimaa. Huom. aika.

Vampulan Karjalaiset ry:n kokous ja tapailta ke 14.5. klo 19 Ravintola Helmessä. Kahvitarjoilu. Tervetuloa.

Hiitolan ja Kurkijoen sukututkimuspiiri kok. to 15.5. klo 18 Karjalatalon Wärtsilä-salissa, Käpylänselkä 1, Helsinki. Teemana suvut Ruuskanen ja Lankinen. Seuraava kokous syyskuussa, to 18.9. Tervetulleita ovat kaikki hiitolaisia ja kurkijokelaisia sukujäseniä ja tutkimusta aloittavat. Lisät. Harri Kekiltä, puh 050-304 1324, sähköposti: hkekki@gmail.com.

Loimaan Seudun Karjalaseura ry:n kesäongintamataruuskilpailut su 25.5. klo 10-13 Kauhanojan suunnassa Loimaan maamieskoululta Ypäjän suuntaan olevan matonnesulaturin kohdalla. Kaikki onkivat samassa sarjassa. Palkintojenjako ja kisakahvit Saini ja Martti Revolla kisan jälkeen.

Kurkijoen Marttayhdistys ry:n järjestämälle Saarenmaan matkalle to-su 5.-8.6. vielä neljä paikkaa vapaana. Tiedustelut ja ilmoittautumiset Marita Venttolle, puh. (02) 768 3234.

Kurkijoen Marttayhdistys kokoaa bussilastillisen marottoja ystävineen Turkuun Sappalinnan Kesäteateriin Martan päivänä la 26.7. "Hääkeikka" alkaa klo 15. Kyseessä on tilausnäytäntö marottoille. Bussi lähtee Loimaalta. Ilm. juhannukseen mennessä Marja-Leenalle, puh. 040-500 3045.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalko 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä. Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualla 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

9.5. Herra on minun valoni ja apuni, ketä minä pelkäisin? Herra on minun elämäni turva, ketä siis säikkyisin? Ps. 27:1

10.5. Kuinka voit sanoa: 'Anna meidän nähdä Isä?' Etkö usko, että minä olen Isässä ja Isä on minussa? Kun puhun teille, en puhu omista nimissäni: Isä on minussa, ja minun tekoni ovat hänen tekojaan. Joh. 14:9-10

11.5. Jos te rakastatte minua, te noudatatte minun käskyjäni. Minä käännyin Isän puoleen, ja hän antaa teille toisen puolustajan, joka on kanssanne ikuisesti. Tämä puolustaja on Totuuden Henki. Joh. 14:15-17

12.5. En minä jätä teitä orvoiksi, vaan tulen luoksenne. Vielä vähän aikaa, eikä maailma enää näe minua, mutta te näette, sillä minä elän ja tekin tulette elämään. Joh. 14:18-19

13.5. Tämä lütto ei ole samanlainen kuin se, jonka tein heidän isiensä kanssa silloin, kun tartuin heidän käteensä ja vein heidät pois Egyptin maasta. Jer. 31:32

14.5. Tämän liiton minä teen Israelin kansan kanssa tulevina päivinä, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän sisimpäänsä, kirjoitan sen heidän sydämeensä. Jer. 31:33

15.5. Yhtäkkiä kuului taivaalta kohahdus, kuin olisi käynyt raju tuulenpuuska, ja se täytti koko

sen talon, jossa he olivat. He näkivät tulenlieskoja, kuin kieliiä, jotka jakautuivat ja laskeutuivat itse kunkin päälle. Ap.t. 2:2-3

16.5. He tulivat täyteen Pyhästä Henkeä ja alkoivat puhua eri kielillä sitä, mitä Henki antoi heille puhuttavaksi. Ap.t. 2:4

17.5. Sinä, Jumala, annat runsaat sateet, näntyneen maasi sinä saat jälleen kukoistamaan. Sinun väkesi elää sielä, hyvydessäsi sinä huolehdi köyhistä, Jumala. Ps. 68:10-11

18.5. Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää. Ilman minua te ette saa aikaan mitään. Joh. 15:5

19.5. Jos noudatatte käskyjäni, te pysytte minun rakkaudessa, niin kuin minä olen noudattanut Isäni käskyjä ja pysyn hänen rakkaudessaan. Joh. 15:10

20.5. Nyt ei valoa näy, pilven peittävät. Sitten tulee tuuli ja lakaisee puhtaaksi taivaan. Pohjoisesta tulee kultainen hohde, pelottava loiste ympäröi Jumalaa. Job 37:21-22

21.5. Kaikkivaltiasta me emme voi tavoittaa. Hän on voimallinen, hänen on oikeus, hänen on vanhurskaus. Koskaan hän ei tuomitse väärin. Sen tähden ihmiset pelkäävät ja rakastavat häntä. Job 37:23-24

22.5. Minä, joka olen Herran vuoksi vankina, kehotan teitä siis elämään saamanne kutsun arvoisesti, aina nöyrinä, lempeinä ja kärsivällisinä. Auttakoon rakkaus teitä tulemaan toimeen keskenämme. Ef. 4:1-2

Aino Kopin muistolle

Keväisen aurinkoisena lauantaipäivänä 19.4.2008 saimme me, omaiset, sukulaiset ja ystävät, olla saattamassa Aino Koppia hänen viimeisellä matkallaan.

Aino oli kevään lapsi. Hän syntyi aina rakastamassaan Karjalassa Hiitolan Pukinniemen Perälammella Anna-Maria ja Onni Ijäksen perheeseen 14.5.1923.

Jo nuoresta tytöstä asti Aino sai osallistua kaikkiin kodin töihin, niin kuin siihen aikaan oli tapana. Talvisodan aikana hän joutui jo kantamaan vastuuta vaikeissa olosuhteissa eläinten kuljetuksessa evakkotapaileella.

Ainolle olivat aina erityisen tärkeitä perusarvot: koti, uskonto ja isänmaa. Oma perhe oli hänelle aina erikoisen rakas ja tärkeä, hän oli hyvin lapsirakas.

Elämäntytönsä Aino teki

hoitoalalla. Siinä tarvittiin hänen lämmintä, sydämellistä, hoivaavaa ja aina toiset huomioonottavaa persoonansa. Eläkkeelle Aino jäi Porin terveyskeskuksesta 30.4.1981.

Aino oli huumorintajuinen, iloinen peruskarjalainen, jolla itku ja nauru kulki käsi kädessä. Luottamustehtäviäkin hänelle kertyi monissa eri yhdistyksissä, ja niihin hän paneutui sellaisella tarmolla, että hänen poisjäätyään jäi suuri aukko täytettäväksi. Hiitolan Pitäjässeuran, Sotaveteraanien, Söörmarkun Marttojen ja erityisesti Noormarkun Karjala-Seuran toiminnassa Aino oli mukana runsaalla työpanoksellaan.

Koko Ainin elämän ajan mukana punaisena lankana kulki karjalaisuus. Erityisesti karjalaista perinnettä ja kultuuria Aino tallensi

Kalevalaa elvyttämässä vuonna 2003 Noormarkun Karjala-Seuran varapuheenjohtaja Aino Koppi ja puheenjohtaja Veikko Suutari. Tässä taitavat olla Aino ja itse Väinämöinen.

runsaasti kirjoittamalla eri lehtiin. Viime aikoina ilmestyi Hiitola-säätiön kanssa yhteistyössä Ainin kirjoituksista koottu Evakkojuna-

kirja.

Tärkeä ajanjakso Ainin elämässä alkoi vuonna 1991 rajojen auettaua kotiseudulle Karjalaan. Silloinhan päästiin vuosikymmenten jälkeen entisille kotipaikoille Hiitolaan.

Vuosi vuoden jälkeen Aino kokosi ”porukkaansa”, ja sitten kevään koittaessa ja Karjalan koivikkojen tuuhettuessa hän vei lapsensa ja lastenlapsensa omille juurilleen Pukinniemen Perälammelle. Siellä onkin vuosittain matkojen yhteydessä vietetty monet merkkipäivät. Perinne jatkuu tänäkin vuonna, 85 vuotta Ainin syntymän jälkeen.

Me ystävät ja tuttavat – omaistesi lisäksi – muistelemme Sinua, Aino, lämmöllä. Valoisa muistosi on meille kaikille tärkeä. Kiitos, Aino!

Suuri joukko läheisiä ystäviä / Terttu Ketola

Kukkivan omenapuun alla kotiseutumatkalla Muolaassa keväällä 1999 vasemmalta Terttu Ketola, Aino Koppi ja Mailis Kangasniemi.

Ensimmäinen kuolema

Pieni poika piennarta pitkin reppu selässä matkalla kouluun. Vuosiluvuksi kirjoitetaan kolmekymmentäyhdeksän.

Kynnöspelto, isä äestä: hikisten hevosten haju, muhevan mullan tuoksu, västäräkin pyrstöön keikutus, taivaan sinessä kiuru. Elämäni kevät!

Haikean kesän jälkeen syksy, tykkien jylinä, pommikoneet, sota. Kuolin ensimmäisen kerran.

Sellaista kevättä ei enää tule, ei koskaan, mutta joskus harvoin kun suljen silmät, tunnen tuoksut, aistin lämmön ja muistojeni aamussa kuulen korkean kiurun. Tiedän että jossain vaikka en näe, isä vilkuttaa.

Eero Toiviainen

Liian monta äitiä

Aina äitienpäivän lähestyessä aloimme päiväkerhossa lasten kanssa valmistella pieniä yllätyksiä omalle äidille annettavaksi. Kortti oli itsestään selvyys. Ne tehtiinkin suurella hartaudella. Asiaan paneuduttiin kaikella sillä tarmolla ja taidolla, mitä nyt alle kouluikäiseltä lapselta löytyy.

Opettelimme sopivia lauluja äidille laulettavaksi ja luettiin joku opettava kertomus ja keskusteltiin kaikista monista äiteihin liittyvistä asioista. Juttua tietenkin riitti.

Kerran kuitenkin jouduin ihan uuden ja yllättävän tilanteen eteen, sillä eräs 5-vuotias sanoa pamautti: ”Minullapa onkin kolme äitiä!” Hän painoi päänsä pöytään vasten kyynelten virratessa pitkin poskia ja jatkoi: ”Tai oikeastaan mi-

nulla ei ole yhtään oikeaa äitiä.”

Asia jäi itseäni kama-lasti vaivaamaan, ja päätin ottaa asiasta selvän. Lapsi asui mummonsensa luona, jota hän kutsui mummoäidiksi. Tietenkin lapsella oli se ihan ”oikea” äitikin, joka oli löytänyt uuden miehen, jolle kuitenkin kelpasi vain äiti, ei tyttö.

Samoin oli käynyt isänkin uuden ihastuksen kanssa. Isä kelpasi, mutta tyttö ei. Varmasti joku jossain vaiheessa oli tytön kuullen maininnut näistä ”kolmesta äidistä”, ja kuten sanotaan, pikku padoilla on korvat. Niin lienee käynyt tässäkin tilanteessa.

Seuraavalla kerralla lasten kanssa otettiin sitten puheeksi mummot. Voi sitä iloista puheen pulinaa, mikä silloin alkoi. Mummot ovat

maailman ihanimpia olentoina. Mummot osaavat tehdä maailman parasta ruokaa, mummoilla on hyvä ”karkkivarasto”, ja mummon vieressä on aina niin turvallista nukkua ja vaikka mitä kommentteja kuului lasten suista. Kesälomat mummojen luona muistettiin ja melkein kilpailtiin siitä, kenen mummo se onkaan se kaikista paras ja ihanin.

Joku sitten mainitsi, että hän haluaisi aina olla mummon luona, jolloin erään pienen 5-vuotiaan kasvoille kohosi sellainen onnellinen ilme, että sitä oli ilo katsella. Hän olikin se, joka sai aina olla mummon luona. Tällä kertaa tarinalla oli onnellinen loppu. Paljon onnea kaikille äideille ja mummoille tulevina sunnuntaina, äitienpäivänä.

Terttu Ketola

Kevät rieppoo meitä

Kevät on oikei sommaa, aurinkoki armaast paistaa. Ruppip selväst näkymää pölyt et sotkut muut. Se alkaa mieltä kaivelemmaa.

Yhtenä aamuna sanoin: - On varmaa viimeine hank'päivä, joutui matot pellolle vie. Ukko juoks upottavas hankes, vet issoo mattoo perässä, muttei se lähtent lentoo. Harmi ku naapurit makas, ois hyöki nähneet sen lystin.

Ikkunan pesus tulki riitaa: hää ain vääräl rievul pyyhki, mie en sellast sietänt. - Eihä tää enne millokaa näi vaikiita ole ollu, ärhenteli isäntä tukka silmillä.

Sattui tulemaa vieras mummo. Hää tuumas: - Hyvää päiviä. Eihä ne enne miehet tietäneet, et ikkunoit pessää. Kaik ne luul, et verhotki kasvo ihtestää pieliä ko kevol kukkaset.

Mie rievun kans kuljin. - Mikä se on, kuka nyt tulloo, ku seinille jo hyppii ja märäl rievul huitoo. Tapetit tippuu, kaik märkänöö.

Mie viehkona hymmyilin: - Miul onkii uuvet lasit.

Nuorten mielest pitäa ostaa kaluja uusii, huushollia uuvistaa. - Mitäs turhii: jos museoksi muuttuu, nii voinha pientä maksuu perrii.

Anna

Kurkijoki-museo
LOIMAALLA
Kojonperäntie 446, 5 km 2-tieltä
Avoimna: Su 8.6., 13.7., ja su 10.8.
Klo 12-16. Muulloin sopimuksen mukaan.
Tied. puh. 0500-875 211 tai (02) 767 6108

Uimosen sukuseuran kuulumisia

Uimosen sukuseura perustettiin elokuussa 1999. Siitä lähtien on seuran ensisijaisena tavoitteena ollut Uimosen sukuun kuuluvien henkilöiden saaminen seuran jäseniksi.

Sukuseurassa on tällä hetkellä n. 100 jäsentä, mutta on vielä paljon Uimosia, jotka eivät ole olleet millään tavalla yhteydessä sukuseuraan. Sääntöjen mukaan seuran jäseneksi voidaan hyväksyä henkilö, joka isänsä tai äitinsä puolelta polveutuu Uimosista tai on avio/avoliiton kautta liittynyt sukuun.

Seuran päättävänä elimenä toimii joka kolmas vuosi kokoontuva sukukokous. Seuraava sukukokous onkin 2.-3.8. Riihimäellä. Lisätietoja ja ilmoittautumiset sukukokoukseen Aijalle puh.

050-581 7660. Tietoa sukuseurasta löytyy myös kotisivuilta osoitteesta: <http://suvut.genealogia.fi/uimosen>. Sivuilta löytyy mm. sukuneuvoston kokoonpano, jäseneksi liittymislomake, tiedotteita, matkakertomus sekä pöytäkirjoja.

Seuran toiminnan aikana on järjestetty erilaisia tilaisuuksia. Kesäkuussa 2001 järjestettiin matka Karjalaan. Matkakohteena oli Lahdenpohja ja Sortavala. Matka onnistui oikein hyvin, ja matkalla oli mukana 34 henkilöä. Viikonlopputapaaminen järjestettiin heinä-elokuun vaihteessa 2004 Nupurin kartanoon Espooseen. Paikalla oli nelisenkymmentä innostunutta kuulijaa. Ohjelmassa oli mm. luento "Miten pääsen Uimosten jäljille", miten

internetistä löytyy tietoja sukututkimusta varten sekä omia kokemuksia sukututkimuksen teosta.

Elokuussa 2006 teimme matkan Pietariin. Matkalla oli mukana 25 matkalaista. Matka oli erittäin antoisa, mutta aika rankka, sillä ohjelma oli todella tiivis.

Sukukokoukset ovat olleet kaksipäiväisiä, sillä niissä on ollut kokouksen lisäksi myös muuta ohjelmaa. Olemme kuulleet sukujutut-ohjelmasta, omia kertomuksia evakkomatkista, saaneet oman sukuvaakunan sekä evästyksiä sukukirjan tekoon.

Sukukirjan tekoa on yritetty käynnistellä ja valita työryhmää, joka kirjan tekoa ryhtyisi koordinoimaan, mutta vielä se ei ole onnistunut. Ongelmana on se, ettei

meillä ole tarpeeksi valmiita sukuselvityksiä. Sen lisäksi on vielä paljon kartoittamattomia Uimos-haaroja, joista pitäisi saada tietoja. Selvityksiä on jäsenistöltä pyydetty, mutta vielä uupuu useita. Ilman sukuselvityksiä ei pystytä asiaa viemään eteenpäin. Asiaan palataan taas elokuussa Riihimäellä.

Sukuvaakunan sopivista käyttökohteista kaivataan vinkkejä ja ideoita. Käyttökohteista keskustellaan ja päätetään Riihimäellä.

Uimosen suvusta kiinnostuneet, ottakaa rohkeasti yhteyttä ja tulkaa elokuussa Riihimäelle. Tarvitsemme uusia ideoita ja henkilöitä viemään asioita eteenpäin.

Aija Uusokska
Esimies

Uimosen sukuseuran vaakuna. Kiltä on punainen, jossa on kolme kultaa. Kiltä on koristeltu kultaisilla vesilehvillä ja punaisilla ranteilla. Kiltä on yllä koronalla. Kypäränkoristeena olevat laakerinoksat symbolisoivat suvussa olevia eri alan taitajia.

Sankarin äiti

Pienessä pirtissä yksinensä vanhus istuu mietteissensä kerien muistojen kultaista lankaa: Tästäpä rakkaimmat muistoni alkaa.

Keinutin kehossa ainoaa lasta, muutaman viikon vanhaa vasta. Uuvutin armastain unten maille, mutta jäi lauluni hiukan vaille.

Kun lapseni pieni silmänsä sulki, kaukana unten mailla jo kulki, katosi kauas kuin enekelin siivin, hiljaa kehtonsa ääreltä hiivin.

Hiljennyin eteen elämän Herran. Hän oli lapseni antanut kerran. Nöyränä vielä pyytelin Luojaa, että hän siunaa ja lastani suojaa.

Lapseni kasvoi ja mieheksi varttui, vuosia monta jo harteille karttui. Pelkkänä ilona oli hän meille, koskaan ei lähtenyt turhille teille.

Kutsuivat sitten Karjalan korvet. Riemuiten lähti, kun soi sotatorvet. Kaikkensa tahtoi hän maallensa antaa, uhrinkin puhtaimman, kalleimman kantaa.

Valkeessa arkussa kotihin palas, tuttuun multaasta päästä hän halas. Siellä on lapseni ristin alla. Sankariverellä puhtahalla

meille on ostettu vapauden hinta, se on jaloa, kaunehinta... Hukkua siksi ei kansamme saata. Varjele, Herra, uhrien maata!

Pienessä pirtissä yksinensä vanhus istuu mietteissensä. Kätensä hiljaa ristiin liittää, kaikesta, kaikesta Herraa kiittää.

Mirja Knuutinen

Rattoisaa muistelua

Tampereen seudun kurkijokelaiset täyttivät aurinkoisena toukokuun 6. päivänä Amurin Helmi-kahvilan kabinetin viimeiseen paikkaan asti. Parituntiseksi venähtäneeseen kevätkokoukseen oli saapunut 18 osanottajaa aina Juupajokea, Ylöjärveä ja Lempäälää myöten.

Tapio Nikkarin lausuttua tervetuliaissanat ja muistutettua Tampereen karjalaisista kesäjuhlista sekä Kurkijoen pitäjäjuhlissa heräsi vilkas puheensorina. Menneen talven tapahtumia ja entisiä aikoja Elisenvaarasissa, Ihojärvellä, Mikrilässä, Sorjossa ja Tervussa oli rattoisaa muistella pöytätovereitten kesken.

Olavi Kallioniemen kertoma viehättävä fantasiatarina sai pöytäkunnat hetkeksi hiljaisiksi. Aila Normilaa onniteltiin yhteislaululla 85-vuotispäivän johdosta.

Amurin Helmi todettiin

onnistuneeksi kokouspaikaksi, vaikka pyörätuoliluiskan puute vähentää

jo nyt osanottoa. Marjatta Auvinen ja Svea Saarinen lupasivat emännöidä tulevia

kokouksia Lempäälässä ja Hervannassa.

Tapio Nikkari

Vasemmalta Seija-Sisko Niemelä, Terttu Kojo, Katri Salminen ja Aila Normila. Takana Tapio Nikkari. Kalle Tillonen sekä Ilona ja Max Ketonen olivat jo ehtineet lähteä, kun kuva otettiin.

Kokouksen osanottajia. Vasemmalta Marjatta Auvinen, Aino Nordling, Eila ja Olavi Kallioniemi sekä takana Lauri Koho ja Svea Saarinen. Edessä vasemmalta Sonja ja Eino Kylliäinen, Helky Nevala ja Aaro Kojo.

Veli Räsänen:

Kurkijoen pitäjistä ja sen luonnosta

Kurkijoella tarkoitetaan paikasta puhuen yleensä pitäjän kauppakylää Laatokan rannalla vähäisen Kurkijoen suulla, kun taas pitäjän toista asutuskeskusta, nuorempaa ja nopeasti kasvavaa Elisenvaaraa tahdotaan muualla Suomea pitää jo eri pitäjänä, mikä mahdollisuus ei lienekään enää kaukana. Kurkijoen pitäjä on kokonaisuudessaan pinta-alaltaan Etelä-Suomen ja asukasluvultaan Suomen suurimpia, joten pitäjän jako on vain ajan kysymys.

Nykyisen ”Suur-Kurkijoen” alueella, joka sekin on pieni vanhaa historiallista Kurkijokea ajatellen, on kyliäkin 32, joista Laatokan rantaan ulottuvia ovat Tervu, Vätikkä, Lapinlahti, Korpisaari, Riekkala, Kannansaari, Hämeenlahti, Rahola, Kuuppala, Soskua ja Otsanlahti. Rautatien läheisyydessä tai sen suoranaisessa kosketuksessa ovat kylät: Alho, Titto, Elisenvaara, Mikrilä, Rähävaara, Huutomäki ja Sorjo.

Muita pitäjän kyliä edellä mainituiden välimailloilla ovat Levonpelto, Savii, Särkijärvi, Maarianvaara, Luhovaara, Oksentiinmäki, Haavikko, Savoja, Aromäki, Pohjii, Sillankorva, Rummunsuo ja Ihojärvi sekä erillisenä Lumivaaran pitäjään kuuluvan Akkaharjun aseman takana Saars.

Kurkijoen kauppakylässä sijaitsee luterilainen ja äsken rakennettu kreikkalaiskatonlinen kirkko, apteekki, kunnanlääkäriin ja nimismiehen asunnot, suuri kansakoulu, useita kauppaliikkeitä, pari matkailijakotia sekä kookas palokunnantalo. Rakenteilla on kivinen kunnan virastotalo. Joen toisella puolella ovat maamiesopiston ja Koulutilan lukuisat rakennukset, jotka kuuluvat omaan erilliseen yhdyskuntaansa.

Tähän paikkaan suuntautuu vuosittain 30–35 nuoren miehen tie, miesten, jotka ovat lähteneet hankkimaan täydentäviä tietoja kaksivuotisesta maamiesopistosta. Kurkijoen Kauppakylään (Lopottiin) ja Opistolle pääsee rautatieltä kolmelta asemalta: Hiitolasta (15 km), Alhosta (12 km) ja Elisenvaara (15 km), joka viimeksi mainittu on eniten käytetty (kauttakuluttie) rautatietä matkustettaessa. Linja-autoilla pääsee toistaiseksi vain Hiitolasta ja Sortavalasta päin, kun Elisenvaaraasta ei vielä sellaista liikennettä ole saatu Lopottiin suuntautumaan.

Matkustipa Elisenvaaraasta Lopottiin postiautossa, Osuusmeijerin yhdistetyssä henkilö- ja kuorma-autossa tai sitten Koulutilan ajopelillä, niin ensikertalainen tuntee matkan varrella maaisemamuodoissa suuren muutoksen. Elisenvaaran

asema on valtion omistaman laajapeltosen Suohovin liepeillä, jonka ympäristössä eivät maat paljoakaan korkeussuhteiltaan vaihtelee. Vaikkakin Suohovi on peltonsa raivannut suolle ja täten esimerkillisesti muuttanut ennen vähäpätöisinä pidetyt maa-alat tuottaviksi pelloiksi, niin parin kilometrin päässä täältä sisämaahan on vielä avara Kenraalisuo lohduttomine maisemineen ilman vaaroja, vuoria, järviä ja jokia. Hyvää turvepehkuu-kuiviketta sieltä kumminkin saadaan, josta pitäjän ranta-alueella on huutava puute.

Heti asemalta Laatokan rannalle ajettaessa alkavat alueen vaara- ja vuorimaat. Tien keskivaiheilla, Aromäen kylässä, eräässä mäennyppylässä, tien mutkassa,

”Kurkijoen pitäjä on kokonaisuudessaan pinta-alaltaan Etelä-Suomen ja asukasluvultaan Suomen suurimpia, joten pitäjän jako on vain ajan kysymys.

Kaikon rinteessä avautuu matkailijalle näky, jota ensikertalaisen kannattaisi oikein pysähtyä ihailemaan. Vettä ei vielä näy, mutta vaihtelevat vaarat pienen, savikkopeltojen syvyyksissä matelevan Heinjoen molemmin puolin ovat silmiä hivelevän kauniita.

Auto laskettelee myötämäkiä hyvää kyytiä. Koulutilan Kurkinen Ukonriuttoineen saavutetaan tuokiassa ja vähän ennen Rykälän latoa Heinjoen toisella puolella uutta siltaa myöten päästyä jää matkailijan vasemmalle puolelle viettävä Savolaisen pelto ja heti sen perästä jylhä ja jyrkkärinteinen Kuoksvuori. Edessä on pienen Opiston kalliioseinäinen Linnavuori lippu tankoineen ja koko Lopotti kirkkoineen. Laikkalanlahden vedetkin jo pilkkottavat, joita juuri ei voi sanoa välikkyviksi, sillä savinen Kurkijoki varsinkin sateilla ja kevättulvilla samentaa lahden veden harmaaksi kuten kulttuurialueilla kansanaan.

Kurkijoen Lopotti opistoineen on ”seitsemän kukkulan kaupunki”, kuten muinainen Rooma. Opiston alueella ovat Paratsu, Koimäki ja 40 metrin korkuinen Linnavuori, Lopotissa noin 60 metrin korkuiset Hiidenmäki ja Mammalanmäki sekä matalammat Säkinmäki ja Mulimäki.

Jokisuussa, Kuuppalan kylän puolella, on vastassa kalliioseinäinen Himohirsi, etäämpänä Otsanlahdelle mentäessä osuusmeijerin takana Karvalinvuori, Ryyhäjne. Kurkijoella on vaaroja ja vuoria niin paljon, että nimiluettelo paisuisi varsin mahtavaksi. Korkeimmat ovat siinä 60 metrin paikkeilla Laatokan pinnasta

Filosofian tohtori Veli Räsänen (s. 1888, k. 1953) toimi maamiesopiston kemian ja biologian lehtorina vuosina 1921–1940. Hän oli kansainvälisesti tunnettu kasvitieteilijä, jonka tuotanto käsittää lähes 200 julkaisua. Hänen erikoisalaansa olivat jäkälät. Hänen harrastuksiinsa Kurkijoella kuuluivat myös mehiläisten ja kaniinien hoito, metsästy, kalastus, urheilu sekä musiikki. Kuva on kirjasta Kurkijoen Maamiesopisto 1910–1935. Otava, Helsinki 1935.

lukien. Kuuluisimpia vuoria ovat Linnavuoret, muinaisten asukkaiden suojalinnat, joista mainittakoon Opiston Linnavuoren lisäksi Kuuppalan Jäävuori, Tervun Lapinlinna, Soskuan, Hämeenlahden, Riekkalan ja Kannansaaren linnavuoret. Myös jylhät Haukkavuoret Tervussa, Kurkiniemessä, Riekkalassa ym. ovat mainitsemisen arvoiset.

Suomessa saa pitkän aikaa hakea maisemia, jotka vetävät vertojaan sille, jonka matkailija näkee esimerkiksi Tervun Lapinlinnalta Haukka- eli Haukkasinvuoren ohi siintävälle Laatokalle ja pehmeille Vätikän hietikoille. Varsinainen Vätikän kyläpysäköintipaikka ei tänne näy, mutta se onkin uusi nähtävyys ja kaikkien Kurkijoella kesäiseen aikaan asuvien koettava. Toista sellaista uima- ja kylpypaikkaa puhtaine hiekkakenttineen ja hivelevine maisemineen tuskin muualta Euroopasta tavannee.

Kurkiniemen jylhiä alastomia kallioita, joille on pystytetty vilkkumajakka merenkulkijoita varten, pieksävät avo-Laatokan myrskyt raivokkaammin kuin missään muualla tuon yli 250 m syvän, Euroopan suurimman sisäjärven rantamilla. Myös talviset myrskyt kasaavat ahtojäitään Kurkiniemen, Majasaaren, Heposaaren ja tämän luotojen ulkorannoille monen metrin korkuisiksi rökkiöiksi. Sellaisia luonnonvoimien mittelyitä on kiintoisaa katsella.

Mutta moni laiva entisenä vilkkaana laivakulun aikana on Laatokan myrskyn kourissa Heposaaren ja Kurkiniemen kallioihin pirstoutunut. Nykyisin ei enää laivaliikennettä Kurkijoella ole. Vain jokunen huviretkeläisiä Valamoon kuljettava rannikkohöyry tai hinaaja enää Kurkijoen kuuluisia vesiä viilettää.

Suurin osa Kurkijoen vuoriperästä kuuluu geologisten karttojen mukaan kiteisiin liuskeisiin; graniitteja on vähän. Varsinaiset kalkkipitoiset karbonaattivuorilajit: dolomiitti ja kalsiitti puuttuvat alueelta kokonaan, mutta siitä huolimatta on alueella vuorissa ja niiden rapautumisjätteissä huomattavasti kalkkia, josta

suureksi osaksi johtuu alueen peltomaan hedelmällisyys.

Kun kalkkia vaativat jäkälät aivan yleisesti kasvavat alueen kiteisillä liuskeilla, niin eivät ne ole pelkkiä happamia gneissejä ja kiilleliuskeita, vaan huomattavin osa alueen vuorista on dioriittigneissisiä emäksisine aineksineen. Myös ulkosaarten: Heinsimän, Kukrin, Markarin ja Verkkosaaren vuoriperä kuuluu emäksisiin, se kun on samaa diabaasia, johon Valamonkin kiinteä vuoriperä kuuluu.

Tervun Lapinlinna, Hermunkisaari ja osa mantereen rannikkovuorista ovat karuja graniittikallioita, ja kasvilisuuskin näillä paikoin on poikkeavaa muun alueen kalliokasvillisuudesta. Monien kivijäkälän lähimmät kasvupaikat Tervun kallioille on etsittävä Suursaaren porfyrygraniiteilta.

Hermunkisaaren graniittia on aikoinaan viety huomattavat määrät Pietariin. Rakennustarkoituksiin ovat pitäjän dioriittigneissit ja muutkin liuskeet perin huonoa tavaraa. Kansa nimittää näitä vuoria, kun ne pintaosistaan ovat hyvin rapautuneita, rapakivikallioiksi, vaikka varsinainen rapakivi kokonaan puuttuu Kurkijolta.

Luonnonvarainen kasvisto on Kurkijoella verraten lajirunsa, vaikka outo ei täällä tahdo oikein äkkiä löytää kasvielodoradoja. Sellaisia on kyllä useitakin, vaikka tuskin missään kovin laajoja, sillä kulttuurihan on parhaat kasvupaikat ottanut viljelyksensä palvelukseen. Kun Sortavalan seudun lehdot ovat pohjoisen ukonhatun (Aconitum septentrionale) kansoittamia, niin Kurkijoella tunnetaan kasvi vasta Otsanlahden Ryyhässä, Kannansaaren Viereväläriutalla, Kurkisten Ukonriutalla ja jossakin paikassa Elisenvaaraassa.

Sen sijaan tänne ominaisina kuuluvat rantaniittyjen suikertava maaperäkasvi, suikertava-alpi (Lysimachia nummularia), Elisenvaaran Kuikan hevossaassa runsaana rehentelevä akilealehtinen ängelmä (Thalictrum aquilegifolium), useissa lehdoissa viihtyvä

keltamo (Chelidonium majus) ja Raholan Sinmäessä ja Hiitolan Ruomatsussa komeileva happomarjapensas (Berberis vulgaris), jota viimeksi mainittua muualla Suomessa ei ole luonnonvaraisena tavattu. Myös vielä runsaana tavattava kangasvuokko (Pulsatilla vernalis) on Maasillan hietikkokankailla mainittava.

Aivan lähellä Kurkijokea on Hiitolassa Valtolansalolta, Hiitolanjoen rannalta tavattu suurelta alueelta taponlehteä (Asarum europaeum), jota vain Karjalan kannaksella on harvinaisena tavattu, mutta joka esimerkiksi Virossa kuuluu oleellisenä merkikäsna tam-miforatioon. Näin ollen olisi Hiitolassakin ja ehkä Kurkijoellakin mahdollisuus kasvattaa tammea metsäpuuna. Kaukolassahan, toisessa Kurkijoen naapuripitäjässä, onkin aivan äsken löydetty luonnonvarainen tammi-metsikkö, joka on Suomen pohjoisin.

Hiitolan Valtolansalon taponlehtimetsikkö pelloksi raivattuna on mitä hedelmällisintä uudismaata. Kuka ties millaisia lehtoja alkujaan olivat Kurkijoen jo vuosisatoja peltoina palvelleet viljelysaukiot.

Kuuppalan Jäävuori, Kannansaaren Viereväriutta ja Kurkisten Ukonriutta ovat alueen antoisimpia kasvupaikkoja, jonne keräilijöitä voi opastaa, mutta aivan Opiston lähetyillä Hiitolassa (n. 4 km päässä) Mustolan Repomäessä Petkolanlahtineen on kasvillisuus siksi rehevää ja moninaista, että putkilokasveja voi pieneltä alueelta kerätä

”Hermunkisaaren graniittia on aikoinaan viety huomattavat määrät Pietariin.

250 eri lajia. Paljon olisi alueen kasveista kerrottava, mutta riittäköön maininta, että alueella tunnetaan noin 600 eri putkilokasvia, jäkäläiä yli 700 eri muotoa ja sammal-, sieni- ja leväkasvistokin ovat runsaslajisia. Eläinkuntakin on runsas, vaikkakin riistaeläimistö ja lahtien kalakanta liiallisen pyynnin ja järkipärisen hoidon puutteesta on arveluttavan vähissä. Ennen saatiin Kurkijoelta kymmenittäin kettuja, nyt niitä ei enää metsissä näe. Jäniksiä, sekä valkoisia että rusakoita, on vielä riittämiin.

Hilleri on vähentynyt, samoin saukko ja vesikko. Oravakin on vähissä, vaikka se voi pian uudelleen yleistyä. Uusi tulokas, kasvisruokaa syövä piisami, oli uutuuena ja kalamiesten rysänpuhkaisijana aluksi vihattu kuten muuallakin, vaikka senkin arvokas turk-

ki pian muuttaa mielipiteet elukalle suopeaksi.

Linnuista ovat karjalanpeippo, punavarpunen, kuhhankeittäjä, satakieli, kaislarääkkä (”kutti”) ja tarhapöllö alueelle luonteenomaisia. Huuhkajia pesii alueella paljon, maa- ja merikotkakin silloin tällöin näyttäytyy. Muuttoaikoina on Laatokan jäätiköillä keväisin satoja tuhansia pulmusia ja milteipä samassa määrin on kevätjäiden joukossa uiskentelevia allejakin. Joutsen lentelee kymmenpäisissä parvissa syksyin keväin täällä ja laskeutuu usein Vätikän lahdille lepäilemään.

Meren luonnetta vahvistaa Laatokalla sen joldianakuinen relikti, norppa-hylje. Lohikalaja Laatokassa on neljä lajia: valkolohi, taimen (taimetka), nieriä ja pehuli eli syvänveden nieriä. Siiat, muikut, harjukset ja kuhat kuuluvat avorantojen kalakantaan, kun taas tavalliset järvikalat ovat lahtien asukkeja. Sampikin joskus eksyy pyytäjän verkkoon tai rysään.

Ennen asusti Kurkijolla karhu ja majavakin. Nelisenkymmentä vuotta sitten ammuttiin viimeinen karhu Sorjon salomailta. Kuoksvuoret, Kuoksjärvet (kuoksa lapin kielessä tarkoittaa majavan pentua) ja Majalammet (majavalampi) viittaavat entiseen majava-kauteen, ja vielä nytkin täällä olisi majaville oivallisia asuinpaikkoja puroineen ja haavikkolehtoineen.

Kerrotaanpa Kurkijoen Rahmasaarelta joitakin vuosikymmeniä sitten ammutun sinne Venäjältä kulkeutuneet 16 villipeuraakin; se puuttuu nykyisin koko Suomesta. Hirvet ovat täällä nyt enää muualta kulkevia käypäläisiä.

Rikkaat riistamaat tuottavine kalavesineen ja hedelmällinen maa rehevine kasvillisuuksineen houkutteli tänne jo ammoon suomalaisheimoja maita asuttamaan. Sikäli kuin maata kohosi jääkauden jälkeisestä joldianmerestä, ilmestyi sille kasvillisuutta ja ihminen sai uusia viljelysaloja. Aluksi karu, kylmä luonto muuttui ilmaston lämmetessä asutukselle yhä edullisemmaksi, joskin maan kohotessa entinen vesiväylä Viipurin lahden paikkeilta Kurkijoen ranta-mille tukkeutui ja vaikeutti silloista liikennettä.

Muinaisesta, luonnollisten kulkureittien varsilla sijainneesta Kurkijoen kuuluisasta Lopotista on muodostunut hiljaista maalaiselämää viettävä rauhainen kirkonkylä, jolle aikoinaan ei suotu edes rautatien tuottamaa edistysmahdollisuuttakaan. Mutta rauhassa koulutyö opistolla sujuu, ja toimelias kurkijokelainen talonpoika on osaansa tyytyväinen.

Tämä artikkeli on kirjasta Kurkijoen Maamiesopisto 1910–1935. Otava, Helsinki 1935.

Reino Rainetsalo:

Savolaisleiman saanut, osa 2

Pöllästen suku

Äidin puolen isovanhempani Antti ja Anna Pöllänen elivät Jaakkimassa satunnaisilla ansiotöillä. Maata oli vain torpan alla perunamaahan ja lehmänpitoon tarvittava määrä. Heidän esikoisensa Katri, josta sittemmin tuli äitini, syntyi vuonna 1898.

Antti-ukki kertoi, että kun kotipaikalla työ loppui, lähti hänkin Pietariin (tsaarinnan aikaan) työhakuun. Pomo kysyi, mitä töitä ukki haki. Ukki kertoi sanoneensa, että sekatoita. Siihen pomo oli todennut, ettei sekatyömiehiä tarvittu, mihin ukki puolestaan oli vastannut: ”Onhan tuo naapurin Jaskakin tuossa, joka savea lapioi, sekatyömies.” Tähän pomo oli jatkanut: ”Eihän se saveleikkaus ole sekatyötä, eikä mies siis ole sekatyömies. Tuo miehän on saveleikkaaja!” Ukin vakuutettua, että kyllä hänkin osasi savea leikata, sai hänkin töitä. Ja hän pääsi myöhemmin töihin, kun oppi Pietarin tavat.

Toinen ukin kertoma ansaitsemiskeino oli keksäaikana koota Laatokan rannoilta nupukiviä katukiviksi. Niitä kerättiin isoon veneeseen niin paljon, kuin siihen lastia uskalsi ottaa. Alkeellisella purjeella purjehtien, jos tuulet olivat suotuisat, tai sitten hartiavoimin soutamalla kivet vietiin Laatokan yli ja sitten myötävirtaa Nevaa pitkin laskehtellen Pietariin. Siellä kivet sitten myytiin, ja aina kuulemma olivat menneet kaupaksi.

Paluukuormana tuotiin Pietarista teollisuustuotteita, joita sai vain kaupungista. Ukin pojat, äitini veljet, Antti (synt. 1902) ja Jussi (synt. 1905) olivat tulleet miehen ikään vuoteen 1926 mennessä. Silloin talossa oli kolme työkykyistä miestä, joten ukki uskalsi ostaa maatilaa Kurkijoen pitäjän Rähävaaran kylästä. Tila ostettiin kokonaan lainarahalla, hinta oli satatuhatta sen ajan markkaa.

Metsää tilalla oli 55 ha ja peltoa 10 ha. Pellon raivaus pantiin heti käyntiin, ja peltoala nousikin muutamassa vuodessa 15 hehtaariin. Antti ja Jussi kävivät vieraassa työssä kirvesmiehinä. He tekivät latoja ja navettoja sekä taloihin remontteja. Palkat tuotiin ukille.

Karjalaisessa kulttuurissa perheen vanhin mies oli samassa taloudessa asuvan perheen pää, ja perheen pää hoiti perheen raha-asiat niin kauan, kuin terveyttä riitti. Ukki luopui tehtävästä vasta vuonna 1945, kun

kuuhkosityöpä kaatoi hänet 75-vuoden iässä. Talon velka maksettiin siis suureksi osaksi poikien palkkatuloilla, tietysti osin myös karjan tuotolla.

Pölläsillä oli 1930-luvun puolivälissä seitsemän tai kahdeksan lehmää, kolme hevosta, parikymmentä lammasta sekä pari-kolme sikaakin. Kanoja ei minun ja Annin harmiksi ollut koskaan yhtään, me kun oltaisiin niin paljon pidetty kananmunista. Talo saatiin kokonaan maksetuksi vuoteen 1936 mennessä.

Enot ja tädit

Antti-eno oli ollut aviossa Idansa kanssa jo vuodesta 1925, ja heille oli syntynyt Antti-poika tammikuussa 1927. Jussi-eno avioitui noin 30-vuotiaana (v. 1935 tai 1936) naapurin tytön, Lyylin kanssa. Heille syntyi ensimmäinen lapsi Toivo jo vuonna 1936. Myöhemmin he saivat vielä Ainon (myöhemmin Heinonen) ja Einon.

Pöllästen talossa oli vain tupa (suurehko pirtti) ja kaksi kamaria. Toisessa kamarissa oli asustanut Antti vaimonsa ja poikansa kanssa. Antti menetti kamarinsa nuorelle parille, ja perhe joutui muuttamaan pirttiin,

”Karjalaisessa kulttuurissa perheen vanhin mies oli samassa taloudessa asuvan perheen pää, ja perheen pää hoiti perheen raha-asiat niin kauan, kuin terveyttä riitti.”

jossa tehtiin talvisin saaveja, pellavaloukkuja ja jopa rekiä. Pirtissä tietysti myös kehrättiin, kudottiin kankaita sekä mattoja yms.

Antti-enolle tuli pirttiin muutettuaan kiire rakentaa oma huoneensa. Vintillä oli hyvää tilaa vaikka kahdellekkin huoneelle, mutta yksi sinne vain tehtiin, ihan muutamassa viikossa.

Kulttuuripuolesta kerrotakoon, että Maakansaa luettiin ahkerasti; siihen kärittiin myös kessusta sätkät. Kessu kasvatettiin kotona (nurkantakuista). Tehtaan tupakoihin, Saimaaseen tai Työmieheen, ei ollut varaa, kun kolme miestä kärytti.

Sunnuntaisin kirkkomenojen aikaan klo 10:stä 12:een piti olla visusti paikkoillaan. Silloin Antti, Jussi tai Hilja kukin vuorollaan soitti virsikannelta, ja toiset veisasivat virsiä. Muuna aikana ei uskonnosta puhuttu.

Äidillä, joka oli syntynyt vuonna 1898, oli kolme nuorempaa sisarta. Toiseksi vanhin tyttäristä oli Anni, jonka nai Kaukolas-

ta kotoisin oleva leskimies Pekka Luukkonen, jolla oli ennestään kaksi tytärtä, ja vei maatilalleen Kaukolaan. Heille syntyi poika vuonna 1925. Pojan nimeksi pantiin taas ukin mukaan Antti.

Seuraava sisar oli Maria (Mari), joka meni vuoden 1939 kesällä naimisiin oman kylän pojan Tauno Torkin kanssa ja vietiin näin miniäksi Uskalin perälle. Matka taittui kirkkokieseillä. Myötäjaisiksi saatu lehmä oli sidottu kiesien perään.

Mari synnytti pojan kaksi päivää talvisodan päättymisen jälkeen ja joutui sitten täpötäysiin evakkojuniin päivän vanhan lapsen kanssa. Isän nimi kun oli Tauno, niin pojastakin tuli Tauno. Hilka (myöhemmin Tyllinen) syntyi sitten kesällä tai syksyllä 1941. Lasten Tauno-isä oli sodassa ja kaatui ennen Hilkan syntymää eikä näin ollen nähnyt tyttärtään. Mari eli soteleskenä kuolemaansa (v. 1999) saakka. Nuorin sisaruksista Hilja syntyi vuonna 1918 ja eli yksin naimatonna. Hän kuoli Eurassa vuonna 2000.

Sahatyöläisten perhe

Perheemme, isä Filip Kiiski, äiti Katri Kiiski (o.s. Pöllänen), Anna Beata (Anni) Kiiski (myöh. Nurmi) ja minä Reino Kiiski (myöh. Rainetsalo), palattua Savonlinnasta Akkahaarjuun totesi isä, että ainoa rahanansaitsemiskeino siellä olivat metsätyöt. Isä hakeutuikin työhön Kirvun pitäjän Sairalan kylässä sijanneelle Torajärven sahalle. Myös äiti sai työtä samasta paikasta.

Oli vuosi 1927. Minä olin tuolloin yksivuotias ja Anni oli kuuden vanha. Tottahan niin iso tyttö jo veljensä hoitaa vanhempien töissä olles-

sa. Niin sitä vaan pärjättiin Annin kanssa aina työvuoron ajan jotenkin: säilyttiin ainakin hengissä.

Pienet sahat olivat toiminnassa vain talvella, kesällä ei sahattu. Keväällä 1928, kun saha pysähtyi, tuli muutto takaisin Akkahaarjuun. Siellä oli se isän kotitalo, niin siihen piti taas turvautua.

Isoisän talosta muutettiin varsin pian muutaman sadan metrin päähän kummisetäni vanhempien Laakkosten taloon lähes rautatieaseman viereen.

Taaskaan ei ollut muuta työtä saatavilla kuin metsätyöt. Isä aloitti taas propsin (paperipuun) teon ja vaati, että ”akka perkele” lähtisi myös metsään. Niin he sitten kävivät yhdessä metsätyöissä.

Anni joutui jälleen lapsenvahdiksi, mutta hän olikin jo seitsemän vanha ja vahdittavakin jo kaksivuotias. Eräänä päivänä, kun Anni oli vähän unohtanut tehtävänsä, olin pannut ikkunalaudalta pelakuun propsiksi. Molemmat saimme siitä pauhua.

Talveksi palattiin taas Sairalaan ja keväällä takaisin Akkahaarjuun. Akkahaarjussa vanhemmat menivät jälleen metsään, mutta nyt ei sitäkään työtä riittänyt kauaksi aikaa, vaan loppu tuli, kun talouspula tunni Suomeenkin. Äidin siinä hätäillessä, miten meidän kävisi, kun leipäkin loppuisi, olin minä kolmivuotias tarmolla lohduttanut: ”Syödään sitten munavoita ja vehnää.”

Työtä oli yhä vaikeampi saada. Huhuja kuitenkin kulki, että Käkisalmissa olisi töitä tarjolla. Suurkapitalistit pyrkivät ajoittamaan suurinvestoinnit aina laman

Kirjoitan muistiin tapahtumia meidän, siis sisareni eli Anna (Anni) Beata Nurmen (o.s. Kiiski) ja minun eli Reino Rainetsalon (ent. Kiiski), sukujen ns. historiasta. Kimmokkeen tähän sain Annin pojantytärtä Anna-Marialta sisareni hautajaispäivänä kesällä 1997. Mitään muistiinpanoja tai päiväkirjoja minulla ei ole. Kaikki on muistini varassa. Muisti saattaakin ’kullata’ ja jopa muuttaa tapahtumia, kun kuuseen on vuosikymmeniä sitten tapahtuneet asiat. Suurin osa kertomastani lienee kuitenkin totta. Kysy ja varmentaa en voi enää keneltäkään, koska olen viimeinen, joka on ollut tätä - esimerkiksi talvisodan jälkeistä evakkoretkä - elämässä.

aikoihin, koska palkat olivat silloin alhaalla. Tehtaiden rakentaminen tuli siten halvemmaksi, ja ne olivat sitten nousukauden alkaessa valmiina suoltamaan tavaraa markkinoille.

Ensimmäiset muistikuvani

Niin siinä kävi silloinkin vuonna 1929. Saksalainen Waldhof ryhtyi rakennuttamaan Käkisalmeen suurta selluloosatehdasta sekä sahaa. Myös isä ja äiti pääsivät

”Koska äiti ei tullut, isä alkoi viikonloppuisin jättää minua yksin seurani vain karamellipussi ja ohjeet, milloin oli mentävä nukkumaan.”

työhön kyseiselle rakennustyömaalle, ja niin muutimme koko perhe Käkisalmeen Hakalan kaupunginosaan. Anni joutui taas lapsenvahdiksi.

Elämäni ensimmäiset muistikuvat ajoittuvat tähän Hakalan aikaan.

Naapuritalon kellarikerroksessa oli pienimuotoinen limonaatitehdas. Sinne oli aina kiva kurkkia, sillä siellä oli paljon kauniinpunaisia pulloja. Tuli päivä, jolloin saimme vanhemmilta sen verran rahaa, että pääsimme ostamaan pulloja sitä punaista limaa. Mutta mikä harmi: emme saaneet pulloja auki, niissä kun oli luonnonkorkit sidottuna teräslangalla kuin samppanjanpullon korkit nykyaikana.

Muita muistikuvia Käkisalmeesta ovat läheisellä kentällä ’äkseeraavat’ sotilaat sekä aina pyhän jälkeen löytyneet pirtukanisterit

(taskumatit). Sitten kerran äiti osti Annille ja minulle jäätelötötteröt. Ne olivat elämämme ensimmäiset jäätelötötteröt. Jäätelö ei minun mielestäni ollutkaan hyvää, ja niin paiskasin koko koreuden katujojaan. Siitä hyvästä ei päätäkään ainakaan silitetty.

Ruoasta en muuta muista kuin perunat, ruisleivän ja suolatut neulasmuikut leivän päällä.

Isän tuntipalkka oli 2,75 mk ja äidin 1,75 mk. Isän palkka tämän päivän indeksikertoimella muutettuna nykyrahaksi (vuosituhannen vaihteessa, toim. huom.) 3 markkaa ja 90 penniä ja äidin vastaavasti 2 markkaa 48 penniä tunnilta. Meijerin tekemä voi maksoi tuohon aikaan noin 30 markkaa kilo ja kotivoi 20 markkaa kilo. Eipä kai sitä voita työläisperheen pöydässä voinut olla.

Niinä aikoina oltiin Suomessa virallisesti raittiita, kun oli kieltolaki voimassa. Mutta mikä on kiellettyä, se houkuttaa. Niinpä isäkin tarvitsi rahaa myös pirtun ostamiseen, vaikka ei myöhemmin, kun alkoholi tuli lailliseksi, sitä kovin usein käyttänyt.

Saha siellä sitten valmistui ensin, ja niin vanhemmat siirtyivät sinne töihin, koska heillä oli kokemusta sahan töissä. Isä pääsi sahuriksi, mistä tulikin hänelle ammatin koko lopuksi työelämäksi. Äiti sijoittui ensin hakemyllyn hoitajaksi, mutta arvo nousi myöhemmin, kun hän pääsi tasaukseen, siis katkomaan lautoja määrämitta.

Samoihin aikoihin, kun tuli muutto sahan puolelle, tuli myös muutto asunnosta. Meidän perheen yksityinen asunto meni, ja me muutimme toiselle kadulle alivuokralaisiksi; päävuokralainen, nainen, asui kamarissa 15-vuotiaan poikansa kanssa, me neljä henkeä keittiössä. Kesäaikaan oli sentään käytössä komuutti (eteiskomero), jossa mahtui pari ihmistä nukkumaan. Kamariin kuljettiin tietenkin keittiön läpi. Hella oli myös yhteiskäytössä. Köyhänä aikana tällainen asuminen oli aika yleistä.

Vuonna 1932 keuhkotaukulla, kun valtio oli jo ryhtynyt myymään laillisesti ”Karhuviinaa”, lienevät sahuri ja apusahuri ryypiskelleet ”Karhua”, ja heille oli tullut riitaa. Apusahuri oli lyönyt tikkikoukulla isää päähän, josta isä oli hikeentynyt, mennyt konttoriin ja ottanut siitä paikasta lopputilin.

Kotiin tultuaan isä vaa-

Serkukset yhteiskuvassa Anni Nurmen 70-vuotispäivillä. Kuvassa vasemmalta Aino Heinonen (o.s. Pöllänen), Toivo Pöllänen, Anni Nurmi (o.s. Kiiski), Reino Rainetsalo, Hilka Tyllinen (o.s. Torkki) ja Tauno Torkki. Serkussarjasta puuttuvat Antin ja Idan poika Antti Pöllänen, Jussin ja Lyylin poika Eino Pöllänen, sekä Annin ja Pekan poika Antti Luukkonen. Aino ja Toivo ovat Jussin lapsia, Anni ja Reino Katrin ja Filipin lapsia sekä Hilka ja Tauno Marin ja Taunon lapsia.

ti myös äitiä ottamaan heti lopputilin. Äiti kieltäytyi jyrkästi: ”Minä en työpaikkaani jätä, kun on vielä tauloslaman aika ja työtä on niukalti saatavilla.” Riita ja huuto oli hirveä siinä toisten ihmisten keittiössä.

Lapset menivät jakoon

Meni päivä tai pari, niin isä sitten alkoi valmistella lähtöä. He sopivat, että lapset jaettaisiin: Anni jäisi äidin kanssa Käkisalmeen, ja minä lähtisin isän kanssa matkaan. Lienen pannut lähtemistä hanttiin, kun muistan isän houkutelleen, että jos lähtisin hänen kanssaan, niin pääsisin junamatkalle. Koska junamatka oli jännittävä, se ratkaisi, ja lähdin isän mukaan. Annikin pääsi lapsenpiian tehtävästään.

Isä oli valinnut määränpääkseen Lahdenpohjan kauppalan, jossa oli saha ja vaneritehdas. Isä saikin töitä heti, muttei kuitenkaan sahalle, vaan vaneritehtaalle. Ja sitten hän kirjoitti äidille, että nyt kun hänellä oli työtä, niin äitikin saisi sieltä työpaikan.

Äiti kuitenkin kieltäytyi lähtemästä, koska asuntoakaan ei ollut: me nukuimme ja majailimme Antti-sedän keittiössä. Siinä asunnossa isä koetti opettaa minua keittämään perunoita ja paistamaan läskiä, jotta työpäivän jälkeen olisi ruoka valmiina. Se kuitenkin kiellettiin talon puolesta alkuunsa. Se oli liian vaarallista tulenpidon takia.

Joidenkin kuukausien kuluttua isä sai vuokrattua meille oman hellahuoneen, jossa ei asunut muita. Tuolloin isä uskoi äidin tulevan Annin kanssa meidän luo, kun meillä oli asuntokin valmiina. Äiti kuitenkin ilmoitti, että Lahdenpohjaan hän ei koskaan muuttaisi. Koska äiti ei tullut, isä alkoi viikonloppuisin jättää minua yksin seuranani vain karamellipussi ja ohjeet, milloin

oli mentävä nukkumaan. Isä viipyi usein yli yönkin.

Aamulla kannatti tarkastaa isukin taskut, koska niistä saattoi löytyä paljon parempia karkkeja kuin minun illalla saamastani pussista. Kenelle lie niitä karkkeja syöttänyt; olisiko etsiskellyt uutta äitiä?

Mutta koska isä kuitenkin halusi äidin takaisin lähes kahden vuoden erossa asumisen jälkeen, hänen oli lähdettävä Lahdenpohjasta. Minut hän vei Rähävaaraan ukin luo.

Lamakin alkoi jo hellittää, ja isä sai taas asunon ja työpaikan Sairalan salhalta. Äitikin lähti Käkisalmeista ja muutti Annin kanssa isän luo Sairalaan.

Muu perhe oli jälleen

koossa, minut vain unohdettiin Rähävaaraan.

Olin jo kahdeksanvuotias, mutta isä ei ollut muistanut pistää minua vuoden 1933 syksyllä kouluun. Äiti tuli Sairalaan mennessään Rähävaaran kautta, vei minut koululle ja pyysi, että minut otettaisiin suoraan toiselle luokalle. Jouduin luku- ja laskentokokeisiin. Olin niin hyvä lukemaan ja laskemaan, että opettaja hyväksyi sekä ensimmäisen että toisenkin luokan suorituksiksi. Pääsin suoraan kolmannelle luokalle.

Kirjoittaa en osannut ollenkaan, mutta kirjoitustaitoa ei testattu: en osannut kirjoittaa, koska en tuntenut kirjoituskirjaimia. Kun opettajalle selvisi, että en tuntenut edes kirjoituskirjaimia, sain viereeni neljäsluokkalaisen, joka minua sitten opetti. Ensimmäisen kouluvuoteni olin Rähävaarassa ja pääsin neljännelle luokalle.

Anni oli Sairalassa ja jo iso tyttö, 13-vuotias. Hän meni pikkupiiaksi johonkin herrasperheeseen ja ansaitti jo ruokansa, ehkä vähän taskurahaakin. Ajan tavan mukaan sen ikäisen kuului jo ottaa osaa työhön.

Jatkuu...

Ne vanhanaikaiset äitienpäiväjuhlat

Muutama vuosi sitten palasimme Hiitolan Pitäjätseuran puuhanaisten, Milja Peltomaan ja Raija Laaksosen, kanssa Siikaisista Eino Ahokkaan luota niin sanotulta työmatkalta. Silloin heräsi ajatus vanhamallisten äitienpäiväjuhlien elvyttämisestä. Tuumasta toimeen, ja niin vietettiin toukokuun 4. päivänä vuonna 2003 Porin Seurakuntakeskuksessa kyseisiä juhlia jo kolmatta kertaa.

Juhlat olivat todellakin arvokkaat. Seurasin tällä kertaa juhlaa katsojien penkiltä. Ohjelmassa kuvastui ennenvanhainen herkkyyks ”uuteen malliin” sovitettuna. Jo juhlapaikalle tullessamme äitejä oli vastaanottamassa Seppo Ijäs, aikuinen mies, itsekin melkein isoisä. Se oli uutta. Se poikkesi vanhasta tavasta, jolloin eivät isännät kätelleet emäntiään ovelta.

Seuraavan askeleen päässä toinen isäntä, Pitäjätseuran puheenjohtaja Mauri Lankinen kiinnitti kukkaset äitienrintapieliin. Kukka ei ollutkaan mikä tahansa vuokko,

vaan komea ruusu. Värinkin sai äiti valita, jos niin halusi. Itsen jätin sen valitsemisen Maurin vaivoiksi, ja hyvävärisen sainkin.

Miehiä riitti seuraavallekin askelmalle: Viljo Ylönen jakeli ohjelmia ja ”pyydysti nimikirjoituksia”. Häinkin on jo miehenikään ehtinyt. Entisaikaan näihin tehtäviin käytettiin ”lapsityövoimaa”. Tehtävän toki jokainen lapsi otti hivenen ylpeyttä tuntien mielihyvän vastaan. Kiitos kaikkien äitien puolesta entisille lapsille kuten myös nykymiehille herkistymisestä juhlintaan. Olette ihania.

Vanhamallisten juhlien pullakahvien tilalla olivat nyt oikein täytekkukahvit ja pieni ”rupatteluhetki” kuten ennen hyvinä aikoinakin, minkä jälkeen päästiin sukeltamaan itse juhlan antiin. Juontajana toimi kiitettävällä ja selkeällä tavallaan Harri Rajainmäki. Hän myös muisti omaa äitiään ruusulla. Yhteislaulujen säestyksestä huolehti ammattitaitoinen dc. Toivo

Lankinen. Ja miten olisi keväänjuhla ilman yhteisesti laulettua Suvivirtää? Myös tämä juhla aloitettiin Suvivirrellä.

Harrin toivotettua äidit ja isätkin tervetulleiksi juhlaan kuultiin Tiina Peltomaan musiikkiesityksiä. Kirkkoherra Kari Erkkö toi seurakunnan tervehdyksen. Lasten, mm. Roosa Ruotsalaisen, esittämänä saimme kuulla laulua. Pauli Puttonen piti puheen äideille. Hän mainitsi muun muassa, kuinka monenlaisia perheitä nykyisin on. Monet perheet poikkeavat vanhaajan ydinperheistä. Kuultiin myös, kuinka saman perheen lapsilla voi olla eri sukunimet.

Kun päästiin juhlassa itse lasten esityksiin, oli kuuli-joilla liikutusta rinnassa. Tytti Rajainmäki lausui mummonsä Sinikan tukevana runon. Anna-Maria ja Eeva Holappa lauloivat Anna-Marian tehdessä vielä ”koreokrahvitkin” esitykseensä. Ihanaa. Tytöt olivat isovanhempiensa eli Sisko ja Teuvo Savolaisen kanssa

Aino Kopilla jäi Kurkijokelaisen toimitukseen joitakin julkaisemattomia kirjoituksia, joiden julkaisuun on saatu omaisten lupa. Tämänkertainen tarina on jo vuodelta 2003, mutta äitienpäivästä kertovana näin toukokuun alussa ajankohtainen.

juhlassa.

Lauluryhmä ”Evakot” lauloi Tarmo Peltomaan hanurisaestyksellä laulut Kotipihalla Karjalassa, Muistojen Tilta ja tuon ikäihanan laulun Syntymäpäivä äidin. Vielä ”tyttöevakot” lukivat, mitä nykylapset ajattelevat omasta äidistään. Luulen, että niin ennen kuin nykyisinkin on oma äiti se maailman paras ja turvallisin ihminen maan päällä.

Aila Lähteenmäki lausui päätöspuheessaan kiitokset juhlan järjestäjille ja esiintyjille unohtamatta juhlayleisöäkään. Juhla lopetettiin laulamalla Suvivirren säkeistöt 4-6. Kiitos omasta puolestani teille kaikille itsenne ”likoon panneille”. Toivotaan jatkoa tällekin perinteelle.

Aino Koppi

Vanhassa kuvassa Kurkijoelta on äitienpäivän juhlijoita Haapavaaran koululla luultavasti 1930-luvulla. Kuva Hellä Rantalán kokoelmista.

Vastine Rainetsalon muistelmiin

Olli Kiiskin talvi Valamossa

Meille lapsille ja lastenlapsille Olli Kiiski on monasti eläessään kertonut elämäntarinaansa. Valamon luostarisaaren tukkijon tapahumat hänen kertomanaan eroavat Reino Rainetsalon muistelmista. Hän on kertonut olleensa koko tuon kyseisen talven hän Valamossa tukkijossa. Hänen Jaakkoveljensä oli ollut osan talvea mukana.

Kevään tullen munkit olivat kehottaneet Ollia lähtemään pois ennen Laatokan jäiden sulamista. Kevät oli ollut jo pitkällä, kun hän oli lähtenyt. Jäällä oli ollut railoja, joten ylitys oli ollut vaarallinen, mutta onneksi hevonen oli tottunut liikumaan jäällä, ja railot oli

ylitetty onnistuneesti.

Isämme Olli Kiiski ja hevonen olivat päässeet turvallisesti kotiin eli isäme omin sanoin: ”Ellei olisi ollut sellainen jäällä kulkemaan tottunut hevonen, niin sinne jäihin olisimme molemmat uponneet.”

*Olli Kiiskin lapset:
Eila Mäkinen
(o.s. Kiiski)
Teuvo Kiiski
Eeva-Liisa Raitalahti
(o.s. Kiiski)*

Kurkijokelaisen numerossa 9/25.4.2008 alkoi Reino Rainetsalon muistelmat, joissa hän kertoi oman näkemysensä setänsä Olli Kiiskin Valamon reissusta.

Mieluisa lahja

Kurkijoki-
isännänviiri

80 € + postitus
Pituus 4 m, yläosan
leveys 45 cm.

Ruukku- vai leikkokukkia äidille?

Jos äidillä ei ole erityisiä kukkamieltyksiä, lahjakukat voi hankkia sisustukseen tai kodin ympäristöön sopiviksi. Mitä jos kokeilisit tänä vuonna jotain sellaista, mitä et ole aiemmin kokeillut?

Ruukkukukkien hyviä puolia

- kukinnan pitkä kesto aika
- sisälle ja ulos sopivia lajikkeita
- sisälle: atsalea, ruukku-ruusut, hortensia, tulilatva, gerbera
- ulos: ruukkuruusu, keväiset sipulikukat, orvokki, kesäkukka-ampelit. Huom. Vain orvokit kestävät pakasta.
- monikäyttöisyys: eri lajeja

voi istuttaa samaan astiaan valmiiksi kokonaisuudeksi

- monivuotiset lajit: ruusut, viitseliäimillä myös atsalea, hortensia
- ulkokäytössä mahdollisuus aloittaa kesä esimerkiksi lasitetulla parvekkeella jo toukokuussa
- monien (esim. ruusut) uusi elämä kukkapenkissä kesän tultua
- sopivat paljon kotona oleskeleville ja kukkia harrastaville
- suojaruukun tyyliä, väriä ja itse kasvia muuntelemalla saa aikaan kullekin äidille sopivan lahjan

Leikkokukkien hyviä puolia

- hoito on yksinkertaista

- ei lannoitustarvetta
- sisällä, turvassa kylmältä
- määräaikainen (1-2 viikkoa) ilo, joten ei jatkuvaa hoitotarvetta
- samaan kimppuun saa useita lajeja, joten oikea lahja niin hempeälle kuin räväkällekin äidille
- helppo valita kokonaisuus myös tuoksun mukaan
- melkein mikä väri tahansa mahdollinen
- siistejä, kevyitä kuljettaa
- leikkokukista saa teetettyä myös asetelman, joka on suoraan tehty astiaan
- mahdollisuus kuivattaa kukkatauluksi

Kauppapuutarha-
liitto ry

Onnea Äidille!

*Tuhat tuhatta kiitosta vain
äidille hoidosta, jonka mä sain,
kun vaippani kastelin, leukani sotkin,
kun ärhentelin ja kätkyistä potkin!*

*Nyt on päivä äitsykkäisten,
kiitoslaulelot soivat lapsosten pienten,
ja isojen lasten kiitokset toiset
kannetaan äidille aikamoiset!*

*Voikukkaseppeleen äidille laitan,
orvokit siniset kimpuksi taitan.
Kiitokset, tuhannen tuhatta vain
hoivasta, jonka ma lapsena sain!*

Kurkijokelainen
Koulukuja 7, LOIMAA
puh. (02) 762 2551
ja 050-521 3336

Kurkijoen
pitäjäjuhlat
9.-10.8. 2008

ONKS
TIETOO
VASTAUKSET

1. 7.11.1881
2. Santeri Alkio
3. Suomen ortodoksiseen kirkkokuntaan (perustettu 1935)
4. raivotauti, vesikauhu
5. Ban Ki-moon (Etelä-Koreasta)
6. Korppoossa
7. linnavuoreksi
8. Suomisen Pipsan rooli
9. kvartsihiekkä, sooda ja kalkkikivi
10. Murmansk

MUSIIKKIVÄEN
PALVELUPAIKKA
LOIMAAN
MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolombus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan
Aluesairaala

Erikoishammasteknikko MARKO ROSENDAHL

EHT-
liiton
jäsen

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com